

15.2.2018

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Koirasaarentien ja Ilomäentien alueiden asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2016-000535 T 10 03 03

Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Kaupunginmuseo on antanut lausuntonsa kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1.4.2016. Tämän jälkeen suunnittelualueiden rajauksia ja uuden maankäytön sijainteja on tarkistettu.

Käsillä oleva asemakaavan muutos koskee Laajasalon Yliskylässä Koirasaarentien katualuetta Laajasalontieltä Henrik Borgströmin tielle ja sen varsilla olevia viheralueita ja kortteleita 49056, 49051, 49072, 49063, 49062 ja 49059 sekä Isosaarentien katualuetta ja korttelia 49029. Ilomäentien ja Marunapolun katualueilla muutos koskee kortteleita 49020, 49021 ja 49037, osaa Sarvastonkaaren katualueesta, Kiiltohadonpuistoa sekä Ollinvainio-puistoa.

Alueilla sijaitsee nykyisin katu- ja viheralueita, kaksi pientaloa Laajasalontien varren tonteilla, nelikerroksisia asuinkerrostaloja Koirasaarentien pohjoispuolella, pientaloja Koirasaarentien eteläpuolella, 5–10-kerroksisia asuinkerrostaloja Ilomäentien, Marunakujan ja Marunapolun varrella, maantason pysäköintialueita, pysäköintilaitosrakennuksia sekä päiväkotirakennus.

Kaavatilanne ja ympäristön arvot:

Kaava-alueilla on voimassa 12 eri asemakaavaa vuosilta 1969–2010. Yleiskaava 2002:ssa alueet on merkitty kerrostalovaltaiseksi alueeksi (asuminen/toimitila), keskustatoimintojen alueeksi, kaupunkipuistoksi tai pääkaduksi. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (2016) alueet on merkitty liike- ja palvelukeskustaksi C1 ja asuntovaltaiseksi alueeksi A2.

Koirasaarentien pohjoispuoleinen alue on merkitty 2010 voimaan tullessa asemakaavassa paikallishistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden asuinkerrostalojen korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytettään (AK/s). Kaavan perusteella Borgströminkuja 1:n (arkkitehti Tapani Nironen, 1966) ja 4:n (arkkitehdit Touko Neronen ja Antti Miettinen, 1966) sekä Henrik Borgströmintie 5:n (arkkitehti Claus Tandefelt, 1967) kerrostaloilla on suojelumerkintä sr-2.

15.2.2018

Suojellut rakennukset ovat osa Yliskylän länsipuolen kerrostaloalueen kokonaisuutta, jonka kaavasuunnittelusta vastasi professori Olli Kivinen vuosina 1960–65. Vaikka tästä suunnitteluvaiheesta on suojeltu vain yksittäisiä rakennuksia, on sitä syytä tarkastella paikallishistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaana kokonaisuutena. Sen selkäranka on Kivisen suunnittelema kaavaratkaisu, jossa pitkät, väljästi kallioiden päälle sijoitellut rakennuslamellit hahmottuvat suorina massoina tai suorakulmaisesti toisiinsa liittyvinä suurveistoksina ympäristössään. Alueella on omaleimainen identiteetti, jonka keskeiset ominaispiirteet ovat rakennusten ja luonnonympäristön vaikuttava suhde, joka syntyy pitkien rakennusmassojen ja niiden väliin jäävän kallioisen metsämaaston vuorovaikutuksesta. Toisaalta alueelle on luonteenomaista maisemallinen hierarkia, joka syntyy rakennuskorttelien ja niitä ympäröivien katulinjojen suhteellisen suuristakin korkeuseroista.

Maisemallista ja kaupunkikuvallista hierarkiaa korostaa Koirasaarentien eteläpuoleinen alue, joka pienimittakaavaisena ja pientalovaltaisena muodostaa kontrastin lamellitaloalueelle. Alue erottuu Koirasaarentietä leveällä metsäisellä viherkaistaleella. Kaupunginmuseo on aiemmassa lausunnossaan korostanut, että Koirasaarentien eteläpuolen alueen ominaispiirteet tulee ottaa huomioon kaavamutosta suunniteltaessa.

Aiemmassa lausunnossaan kaupunginmuseo on tuonut esiin myös Ilomäentien ja Marunakujan itäpuolen kerrostalokortteleihin liittyviä rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Rakennukset muodostavat ehjän, ympäröivään maisemaan huolellisesti sommitellun tornitalojen ja lamellitalojen kokonaisuuden, jonka on suunnitellut Erkki Karvinen vuosina 1973–76.

Kaupunginmuseon lausunto:

Suunnittelualueiden ympäristön ominaisluonteen ja olemassa olevien arvojen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että tuleva uudisrakentaminen sovitetaan niin materiaaleiltaan, hahmoltaan kuin mittakaavaltaan lähiympäristöön. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan esillä olevassa kaavaluonnoksessa näitä ympäristöön sopeuttavia seikkoja ei ole kaikilta osin otettu riittävällä tavalla huomioon.

Koirasaarentien ja Reiherintien risteykseen on kaavaluonnoksessa ehdotettu kahta 7–5-kerroksista asuntolamellia välittömästi Koirasaarentien varteen. Kontrasti Koirasaarentien eteläpuolen pienimittakaavaisen ja vehreään yleisilmeeseen on voimakas. Kaupunginmuseo esittää, että sekä kerroskorkeuksien että rakennusmassojen osalta korttelin uudisrakentamisessa tutkittaisiin pienimittakaavaisempaa ratkaisua,

15.2.2018

jotta muutos suhteessa olemassa olevaan kaupunkimiljööseen olisi hie-
man maltillisempi ja rakennusrintama vähemmän muurimainen.

Koirasaarentien pohjoispuolelle, Köökarinkujan molemmin puolin sekä nykyiselle kolmionmuotoiselle metsäkaistaleelle että Köökarinkuja 3:n eteen on kaavaluonnoksessa hyvin tiiviiksi hahmoteltu rakennusryhmä, joka Koirasaarentien ja Köökarinkujan risteyksessä olisi korkeimmillaan 7-kerroksinen. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan uudisrakennuksia ei ole sovitettu rakennusten korkeuden, muodon ja tonteille sijoittelun osalta Koirasaarentien pohjoispuolen lamellitalokokonaisuuteen. Kivisen kokonaissommitelmaan työntyvänä kiilana se olennaisesti heikentää alkuperäisen rakennuskannan kaupunkikuvallisia ja ympäristöllisiä arvoja. Paikassa voi olla mahdollisuus täydennysrakentamiselle, mutta se tulisi toteuttaa ehdotettua huomattavasti hienovaraisemmin, lähiympäristön arvoihin sopeuttaen ja selkeästi alisteisena suhteessa olemassa olevaan lamellitalokokonaisuuteen.

Kaupunginmuseo valittaen toteaa, että Viljo Revellin 1949 suunnittelema asuintalo Ranta Laajasalontien ja Isoasaarentien välisellä tontilla osoitteessa Isoasaarenskuja 4 puretaan tulevan kerrostalorakentamisen tieltä. Museo edellyttää, että rakennus dokumentoidaan ulkoapäin ennen purkua.

Ilomäentien alueella on Ilomäentie 7:n tontille ehdotettu lisärakentamista olemassa olevan 9-kerroksisen asuinkerrostalon ja Ilomäentien väliin jäävälle tontin alueelle. Ilomäentie 7 on osa Erkki Karvisen suunnittelemaa 1970-luvun asuintalokokonaisuutta, jonka suojeluarvojen arvioimista Kaupunginmuseo on aiemmassa lausunnossaan ehdottanut. Kaupunginmuseo ei puolla Ilomäentie 7:n tontin esitetyn kaltaista lisärakentamista ja korostaa edelleen, että Karvisen suunnittelema, pääosin yhdeksänkerroksisten, autokannen päälle kohoavien asuinkerrostalojen komea ryhmä on aikakautensa laadukas ja pääosin luonteenmaiset piirteensä säilyttänyt edustaja. Se on itäisen Yliskylän suurmaisemassa selkeästi hahmottuva maamerkki ja hienovaraisesti kallio-
maastoon sovitettu kokonaisuus, jonka keskeisten ominaispiirteiden säilyminen tulee turvata.

Kaupunginmuseolla ei ole asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Petteri Kummala, tutkija, puhelin: 310 36940
petteri.kummala(a)hel.fi

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

15.2.2018

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö